

חבורה תצוה

לע"נ אבי מורי אהרן בן מרדכי ואימי חומתי סולטנא בת שלמה ואסתר
לעילוי נשמתן של אהרן בן משה ורעייתו פרלה בת עמרם
לע"נ לוסית בת סוליקא - לע"נ דוד בן י-הודה - לע"נ מימון בן שמטוב

בל תוסיף

— מה שכתוב כאן ובמשנה תורה, "זכרון" —
מה שכתוב בנביאים, "בספר" — מה שכתוב
במגילה.

ירושלמי מגילה דף ו:

מה עשו מרדכי ואסתר. כתבו אגרת ושלחו
לרבותינו. שכן אמרו להם. מקבלין אתם
עליכם שני ימים הלילו בכל שנה. אמרו להן.
לא דיינו הצרות הבאות עלינו אלא שאתם
רוצים להוסיף עלינו עוד צרתו שלהמן. חזרו
וכתבו להן איגרת שנייה. הלא היא דכתיב
לקיים עליהם את איגרת [הפורים] הזאת
השנית. מה היה כתוב בה. אמרו להן. אם
מדבר זה אתם מתיראים הרי היא כתובה
ומעלה בארכיים. הלא הם כתובים על ספר
דברי הימים למלכי מדי ופרס. רבי שמואל בר
נחמן בשם רבי יונתן. שמונים וחמשה זקנים
ומהם שלשים וכמה נביאים היו מצטערים על
הדבר הזה. אמרו. כתוב אלה המצות אשר
צוה יי את משה. אילו המצות שנצטוונו מפי
משה. כך אמר. לנו משה. אין נביא אחר
עתיד לחדש לכם דבר מעתה. ומרדכי ואסתר
מבקשים לחדש לנו דבר. לא זוו משם נושאים
ונותנין [בדבר] עד שהאיר הקדוש פרוץ הוא
את עיניהם ומצאו אותה כתובה בתורה
ובנביאים ובכתובים. הלא היא דכתיב ויאמר
יי אל משה כתוב זאת זכרון בספר. זאת
תורה. כמה דתימר וזאת התורה אשר שם
משה לפני בני ישראל. זכרון אילו הנביאים.
ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי יי וגו'. בספר
אילו הכתובים. ומאמר אסתר קיים את דברי
הפורים האלה ונכתב בספר. רב ורבי חנינה
ורבי יונתן ובר קפרא ורבי יהושע בן לוי
אמרו. המגילה הזאת נאמרה למשה מסיני.
אלא שאין מוקדם ומאוחר בתורה.

מגילה דף יד.

נורבני. ארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות
נתנבאו להם לישראל, ולא פחתו ולא הויתרו
על מה שכתוב בתורה, חוץ ממקרא מגילה.
מאי דרוש? אמר רבי חייא בר אבין אמר רבי
יהושע בן קרחה: ומה מעבדות לחירות אמרינן
שירה — ממיתה לחיים לא כל שכן. אי הכי,
הלל נמי נימא! לפי שאין אומרים הלל על גס
שבחוצה לארץ. יציאת מצרים, דגם שבחוצה
לארץ, הכי אמרינן שירה? בדתנאי: עד שלא
נכנסו ישראל לארץ — הוכשרו כל ארצות
לומר שירה. משנכנסו ישראל לארץ — לא
הוכשרו כל הארצות לומר שירה. רב נחמן
אמר: קרייתא זו הלילה. רבא אמר, בשלמא
התם: "הללו עבדי ה'" — ולא עבדי פרעה,
אלא הכא: "הללו עבדי ה'" — ולא עבדי
אחשוורוש? אכתי עבדי אחשוורוש אנן.

מגילה דף ז.

אמר רב שמואל בר יהודה: שלחה להם אסתר
לחכמים: קבעוני לדורות! שלחו לה: קנאה
את מעוררת עלינו לבין האומות. שלחה להם:
כבר כתובה אני על דברי הימים למלכי מדי
ופרס. רב ורב חנינא ורבי יוחנן ורב חביבא
מתנו. בכוליה סדר מועד כל כי האי זוגא
חלופי רבי יוחנן ומעיל רבי יונתן. שלחה
להם אסתר לחכמים: כתבוני לדורות. שלחו
לה: "הלא כתבתי לך שלישים", שלישים ולא
רבעים, עד שמצאו לו מקרא כתוב בתורה:
"כתב זאת זכרון בספר". "כתב זאת" — מה
שכתוב כאן ובמשנה תורה. "זכרון" — מה
שכתוב בנביאים, "בספר" — מה שכתוב
במגילה. בתנאי: "כתב זאת" — מה שכתוב
כאן, "זכרון" — מה שכתוב במשנה תורה,
"בספר" — מה שכתוב בנביאים. דברי רבי
יהושע. רבי אלעזר המודעי אומר: "כתב זאת"

ראש השנה דף טז.

ואמר רבי יצחק: למה תוקעין בראש השנה? למה תוקעין? רחמנא אמר תקעו! אלא: למה מריעין? מריעין? רחמנא אמר "זכרון תרועה"! אלא: למה תוקעין ומריעין בשנה יושבין, (ט"ז:) ותוקעין ומריעין בשנה עומדין — כדי לערבב השטן.

תוספות

ותוקעים ומריעין בשנה עומדין. תימה הא קעבר משום בל תוסיף וכי תימא כיון דכבר יצא הוה ליה שלא בזמנו דלא עבר הא אמרינן בסוף ראווה ב"ד (לקמן ראש השנה דף כח: ושם) גבי ברכת כהנים דאין מוסיף ברכה אחת משלו משום דלא עבר עליה זימניה כיון דאילו מתרמי ליה צבורא אחרינא הדר מברך להו ה"נ אי מתרמי ליה צבורא הדר תקע להו וי"ל דאין שייך בל תוסיף בעשיית מצוה אחת ב' פעמים כגון כהן אם מברך וחוזר ומברך אותו צבור עצמו או נוטל לולב וחוזר ונוטל וכן תוקע וחוזר ותוקע וגבי מתנות בכור גמי אם נותן בקרן אחד ב' פעמים אין זה בל תוסיף:

כדי לערבב את השטן. פירש בערוך [כדאיתא] בירושל' בלע המות לנצח וכתוב והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול כד שמע קל שיפורה זימנא חדא בהיל ולא בהיל וכד שמע תניין אמר ודאי זהו שיפורה דיתקע בשופר גדול ומטא זימניה למתבלע ומתערבב ולית ליה פנאי למעבד קטגוריא:

רמב"ם הלכות ממרים פרק ב הלכה ט

הואיל ויש לבית דין לגזור ולאסור דבר המתיר וייעמד אסורו לדורות וכן יש להן להתיר אסורי תורה לפי שעה. מהו זה שהזוהירה תורה (דברים יג א) "לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו". שלא להוסיף על דברי תורה ולא לגרע מהן ולקבצ הדבר לעולם בדבר שהוא מן התורה בין בתורה שבכתב בין בתורה שבעל פה. כיצד. הרי כתוב בתורה (שמות כג יט) "לא תבשל גדי בחלב אמו". מפי השמועה למדו שזה הכתוב אסר לבשל ולאכל בשר בחלב. בין בשר בהמה בין בשר חיה. אבל בשר העוף מתיר בחלב מן התורה. אם יבוא בית דין ויתיר בשר חיה בחלב הרי זה גורע. ואם יאסר בשר העוף ויאמר שהוא בכלל הגדי והוא אסור מן התורה הרי זה מוסיף. אבל אם אמר בשר העוף מתיר מן התורה ואנו נאסר אותו ונודיע לעם שהוא גזירה שלא יבוא מן הדבר חובה ויאמרו העוף מתיר מפני שלא נתפרש כך החיה מתרת שהרי לא נתפרשה. ויבוא אחר לומר אף בשר בהמה מתרת חוץ מן העז. ויבוא אחר לומר אף בשר העז מתיר בחלב פרה או הכבשה שלא נאמר אלא אמו שהיא מינו. ויבוא אחר לומר אף בחלב העז שאינה אמו מתיר שלא נאמר אלא אמו. לפיכך נאסר כל בשר בחלב אפלו בשר עוף. אין זה מוסיף אלא עושה סניג לתורה. וכן כל כיצא בזה: